

Pension

Pensionstrygghet, bostadsbidrag
och vårdbidrag

Kort och lättläst

Innehåll

När du blir pensionär	1
Hurdan pension får du?	2
Hurdan pension i vilken ålder?	2
Arbetspension	3
FPA-pensioner	3
Folkpension	3
Garantipension	4
Ålderspension	5
Sjukpension	6
Arbetslöshetspension	8
Andra stöd för pensionärer	9
Barnförhöjning	9
Bostadsbidrag för pensionärer	9
Vårdbidrag för pensionärer	10
Fronttillägg och extra fronttillägg	10
Veterantillägg	10
Familjepensioner	11
Till änkan eller änklungen	12
Barnpension till barnet	12
Ansökan och utbetalning	13
Exempel på pensionärsers inkomster år 2013	15
FPA till din tjänst	16
Kontaktuppgifter	17

När du blir pensionär

I den här broschyren kan du läsa om FPA:s pensioner och andra stöd för pensionärer. FPA står för Folkpensionsanstalten.

FPA betalar inte ut alla pensioner. Om du har tjänat in arbetspension får du arbetspension från en arbetspensionsanstalt.

Om din arbetspension är liten eller om du inte alls får arbetspension betalar FPA ut folkpension. Du kan få folkpension när du har fyllt 65 år eller tidigare om du inte har kunnat arbeta eller har varit arbetslös en lång tid. Arbetsoförmåga betyder att du inte kan arbeta eller studera på grund av sjukdom eller ett funktionshinder.

FPA kan också betala familjepension om din make eller maka dör. Också barn som förlorar en förälder kan få familjepension.

En pensionär kan få olika stöd av FPA. Till dem hör till exempel vårdbidrag och bostadsbidrag. FPA:s stöd är lagstadgade. FPA behandlar ändå varje ansökan som ett enskilt fall. Olika människors livssituation och behov av stöd kan vara väldigt olika.

Därför kan också storleken på stöden vara olika.

I den här broschyren kan du läsa det viktigaste om pensioner och stöd till pensionärer. Alla detaljer finns inte med. Summorna och inkomstgränserna i broschyren är bruttobelopp år 2013, alltså innan skatten dragits av.

Exakta belopp och inkomstgränser finns i en skild bilaga som du kan be att få på FPA-byrån eller skriva ut på webben www.fpa.fi/pensionar.

Du får mer information på FPA:s servicenummer 020 692 222. må–fre klockan 8–18

Du kan få pension och stöd av FPA om du har rätt till social trygghet i Finland. Det har du i allmänhet om du bor i Finland. Du kan också ha rätt till pension om du har bostad eller arbetat i Finland.

Lättläst

Den här broschyren är producerad i samarbete med LL-Center och Selkokeskus, som har beviljat broschyren symbolen för lättläst.

LÄTTLÄST

Hurdan pension får du?

Ta reda på hurdan pension du kan få redan innan du går i pension. Du kan vanligen ansöka om både arbetspension och folkpension på samma blankett.

Du får mer information på FPA:s servicenummer 020 692 222. må-fre klockan 8–18

Hurdan pension i vilken ålder?

- **Ålderspension** får du vanligen vid 63–65 års ålder.
- **Sjukpension** kan du få före ålderspensionen om du inte längre kan arbeta eller studera. Pensionen får du vanligen efter en lång sjukdomsperiod.
- **Arbetslöshetspension** kan du få före ålderspensionen om du är över 63-64 år och du länge har varit arbetslös.

De här pensionerna kan du få antingen som arbetspension eller FPA-pension. Vi berättar mera om FPA-pensionerna i den här broschyren.

Det finns ytterligare två pensioner som FPA inte betalar ut. De är delinvalidpension och deltidspension. Du kan fråga om dem

hos din egen arbetspensionsanstalt eller hos FPA.

Pensionärsrabatter

Som pensionär kan du få pensionärsrabatter.

Som pensionär kan du få rabatt på resor med buss, tåg och flyg i Finland. Du kan också få rabatt i till exempel simhallar, och på olika evenemang.

Om du har fyllt 65 år får du rabatter genom att visa upp ditt identitetsbevis. Om du är pensionär men under 65 år kan du få rabatt genom att visa upp ditt identitetsbevis och ditt arbetspensionskort eller kortet för folkpensionstagare.

Arbetspension

Arbetspension är den vanligaste pensionen. Arbetspensionen tjänar man in med sitt eget arbete. Företagare får företagarpension.

Arbetspensionsanstalterna sköter arbetspensionerna. Det finns flera olika anstalter. Du och din arbetsgivare har under årens lopp betalat in pensionsavgifter, alltså pengar, till arbetspensionsanstalter. Hur stor din pension blir beror på hur länge du har arbetat och hur hög lön du har haft.

Privatföretagare betalar sina pensionsavgifter till en pensionsanstalt som de själv väljer. Lantbruksföretagare betalar pensionsavgifter till sin egen pensionsanstalt, LPA.

Du får veta mera om arbetspension på www.arbetspension.fi, hos din egen pensionsanstalt eller Pensionsskyddscentralen.

FPA-pensioner

Om du inte alls får arbetspension eller om din arbetspension är liten, får du folkpension av FPA. Om din pension ändå är liten kan du få garantipension av FPA.

Folkpension

Du kan få full folkpension om din arbetspension är högst ungefär 56 euro i månaden. Om din arbetspension är större får du mindre folkpension eller ingen folkpension alls.

Om du får folkpension till fullt belopp, alltså den högsta möjliga folkpensionen, får du ungefär 630 euro per månad. Om du är gift eller sambo får du ungefär 560 euro per månad.

Också dina andra pensioner, till exempel familjepensioner och andra ersättningar räknas som dina inkomster. Din makes eller makas inkomster räknas inte.

Om dina andra pensioner och stöd tillsammans är högre än inkomstgränserna lönar det sig inte att söka folkpension. Inkomstgränserna gäller dina bruttoinkomster, alltså inkomster innan skatten har dragits av.

Inkomstgränser för folkpension år 2013

- gift eller sambo 1 160 e/mån
  - ensamstående 1 300 e/mån.
- Förkortningen e/mån betyder euro i månaden.

Folkpensionen kan bli mindre om du har bott utomlands eller om du har tagit ut din pension innan du fyllt 65 år.

Kontrollera om du har rätt till folkpension.

 Du får mer information på FPA:s servicenummer 020 692 222.

Om du vill veta om du kan få folkpension kan du be om ett pensionsutdrag av din egen pensionsanstalt, Pensionsskyddscentralen eller på webbplatsen www.arbetspension.fi. Efter det kan du be att FPA gör en uppskattning av din folkpension.

Folkpensionen ändras varje år beroende på hur priserna stiger alltså enligt ett levnadskostnadsindex.

 Om du vill veta exakta belopp och inkomstgränser för pensionerna fråga efter sifferbilagan hos FPA.

 Du kan också skriva ut sifferbilagan på www.fpa.fi/pensionar.

Garantipension

Garantipension utbetalas endast till pensionärer som bor i Finland. Du kan få garantipension om du har bott minst 3 år i Finland. Invandrare som fyllt 65 år eller som saknar arbetsförmåga kan också få garantipension när de bott 3 år i Finland.

Garantipensionen tryggar en minimipension på ca 730 e/mån för en pensionär som bor i Finland. Minimipensionen är densamma oberoende av om du bor ensam eller med din partner.

Garantipensionen är mindre om du tar ut ålderspensionen före din pensionsålder. Då kanske du inte får någon garantipension alls.

Om du inte har andra pensioner är din pension ca **739 e/mån**.

Folkpensionen, arbetspensionen, efterlevandepension och övriga pensioner minskar på garantipensionen. Vårdbidrag, bostadsbidrag, arbetsinkomster, egendom eller makes inkomster minskar inte garantipensionen. På sidan 15 kan du se exempel på hurdana inkomster du kan ha som pensionär.

Ålderspension

Ålderspension får du i 63–68 års ålder. Pensionärs utkomstskydd är pension och andra stöd för pensionstagare som FPA utbetalar.

Ålderspensionen kan vara arbetspension, folkpension eller båda. **Folkpensionens ålderspension börjar vid 65 år.**

Exempel

Kajsa och Kalle är gifta. Kalle får 1 200 e/mån i arbetspension. Han får ingen folkpension.

Kajsa har varit hemma och tagit hand om familjens barn i många år. Därför får hon bara 400 e/mån i arbetspension. Dessutom får hon 387 e/mån i folkpension. Kajsa får sammanlagt 787 e/mån i pension.

Tillsammans Kalle och Kajsa får 1 987 e/mån i pension (år 2013).

Att gå i pension tidigare eller senare

Om du har rätt till folkpension kan du ta ut din pension innan du fyller 65 år, när du har fyllt 62 år.

Pensionen minskar lite (0,4 %) för varje månad du tar ut pension innan du fyller 65 år. Det lönar sig att i god tid ta reda på hur stor förtidspensionen blir.

 Du får mer information på FPA:s servicenummer 020 692 222.

Exempel

Maja går i pension vid 63 års ålder. Hon får en arbetspension på 700 e/mån. Hon tar genast ut folkpension alltså två år tidigare än vanligt. Då får Maja en folkpension på 278 e/mån. Det är 9,6 % eller 30 e/mån mindre än Maja hade fått om hon hade väntat tills hon fyllde 65 år. (år 2013)

Om du väljer att gå i pension senare än när du fyller 65 år blir din pension högre. Då stiger din pension med 0,6 % för varje månad som du skjuter upp pensionen.

Du kan sjuta upp din pension hur länge du vill.

Sjukpension

Om du är sjukskriven en lång tid får du vanligen först sjukdagpenning.

När du har fått sjukdagpenning i 150 vardagar, alltså i nästan 6 månader, får du ett brev från FPA. I brevet kan du läsa om rehabilitering och pension. Invalidpension eller sjukpension kan du vanligen få först när du har fått sjukdagpenning i ungefär ett års tid.

Invalidpensionen kan vara både arbetspension eller folkpension. Du kan ansöka om dem med samma blankett och samma läkarintyg.

Förutom pension kan FPA också betala ut

- barnförhöjning
- vårdbidrag för pensionärer
- bostadsbidrag för pensionärer.

Vem kan få FPA:s sjukpension?

Du kan få sjukpension om du är 16–64 år och har en sjukdom eller skada som gör att du inte kan arbeta. Om du redan har fyllt 60 år är det lättare att få sjukpension. Om du är blind eller rörelsehindrad har du alltid rätt till sjukpension, också om du arbetar.

När du fyller 65 år ändrar FPA din sjukpension till ålderspension.

Sjukpensionens belopp är lika stor som folkpensionen.

På sidan 15 ser du exempel på hurdana inkomster du kan ha som pensionär.

Unga får rehabiliteringsstöd

Du kan få sjukpension när du fyller 16 år om du redan innan du fyller 15 år har en sjukdom eller skada som gör att du inte kan arbeta.

Om du är under 20 år får du vanligen inte sjukpension.

Först brukar FPA reda ut om du kan ha nytta av yrkesinriktad rehabilitering. Då får du en personlig studie- och rehabiliteringsplan för den yrkesinriktade rehabiliteringen. Planen görs upp av din hemkommun i samarbete med dina vårdnadshavare och nödvändiga experter. Rehabiliteringen försöker hjälpa dig att studera och komma ut i arbetslivet.

I stället för sjukpension får du då rehabiliteringspenning som är ungefär 24 euro per dag. Dessutom kan du samtidigt få handikappbidrag.

Rehabiliteringsstöd

Du kan också få sjukpension för en kortare tid. Då kallas det rehabiliteringsstöd. Du får rehabiliteringsstöd under den tid då du får vård eller rehabilitering.

För att du ska kunna få rehabiliteringsstöd måste du ha en rehabiliterings- eller vårdplan. Rehabiliteringsstödet är lika stort som sjukpensionen och det betalas ut på samma grunder.

Att arbeta med sjukpension

Du kan arbeta och få lön trots att du får sjukpension. Om du arbetar ska du meddela det till FPA och din arbetspensionsanstalt. FPA slutar betala sjukpension om du tjänar mer än 730 euro i månaden.

Om du får ett jobb där du tjänar mera än 730 euro i månaden kan du lämna din pension vilande, alltså ta en paus med pensionen, i högst 2 år. Det här betyder att du inte får pension, men du behöver inte ansöka om pensionen på nytt, när du slutar arbeta.

Om du som sjukpensionär har fått vårdbidrag för pensionärer har du rätt till ett stöd som motsvarar det högsta handikappbidraget när du börjar arbeta. Stödet är ungefär 420 e/månad. Du betalar ingen skatt på stödet.

Om du sedan slutar arbeta ska du genast meddela det till FPA. Då får du pension igen.

Arbetslöshetspension

Om du är född före år 1950 kan du få arbetslöshetspension. Arbetslöshetspensionen ger dig en ekonomisk trygghet före ålderspensionen.

För att kunna få arbetslöshetspension måste du först ha fått arbetslöshetsdagpenning den maximala tiden, alltså i 500 dagar.

Du kan få arbetslöshetspensionen som folkpension och arbetspension som ålderspension. Det är din arbetspensionsanstalt som betalar arbetspensionen. Folkpensionen betalas av FPA. Arbetslöshetspensionen byts till ålderspension senast då du fyller 65 år.

Utöver arbetslöshetspensionen kan du få barnförhöjning och bostadsbidrag för pensionärer, men inte vårdbidrag för pensionärer.

Du kan arbeta lite och få lön också om du får arbetslöshetspension. Då får du tjäna högst 695 euro i månaden.

Om arbets- och näringsbyrån erbjuder dig ett arbete får du inte tacka nej när du får arbetslöshetspension.

Om du är född år 1950 eller senare kan du inte få arbetslöshetspension. Däremot kan du få arbetslöshetsdagpenning eller arbetsmarknadsstöd tills du fyller 65 år. Du kan ha rätt till ålderspension redan vid 62-års ålder utan förtidsminskning (se s. 5).

 Du får mer information på FPA:s servicenummer måndag–fredag klockan 8–18.

Pensionsärenden
020 692 222

Arbetslöshetsunderstöd
020 692 230

 Du får också svar på dina frågor på FPA-byrån.

Andra stöd för pensionärer

Pensionärer kan få följande stöd av FPA:

- barnförhöjning
- bostadsbidrag för pensionärer
- vårdbidrag för pensionärer
- fronttillägg och extra fronttillägg.

Barnförhöjning

Om du är pensionär och har ett barn under 16 år som bor hos dig kan du få en barnförhöjning av FPA. Du kan få barnförhöjning både för dina egna barn och din makes eller makas barn. Du kan också få barnförhöjning trots att ditt barn inte bor hos dig om du ändå bidrar till barnets försörjning. Då måste den summa du bidrar med vara minst ungefär 152 euro i månaden alltså lika stort som underhållsstödet.

Barnförhöjningen är ungefär 22 e/mån för varje barn. Du betalar inte skatt på förhöjningen. Du kan få barnförhöjning också om du inte får folkpension. Också de andra pensionerna ger rätt till barnförhöjning.

 Du får mer information på telefonnumret 020 692 221.

Bostadsbidrag för pensionärer

Du kan få FPA:s bostadsbidrag för pensionärer om din familj har små inkomster och du har fyllt 65 år. Om du går i pension innan du fyller 65 år kan du få bostadsbidraget tidigare. FPA kan betala stödet också till hyresvärden.

Du får inte bostadsbidrag för pensionärer om du får

- deltidssjukpension
- deltidspension eller
- ålderspension före du fyllt 65.

Då kan du i stället få allmänt bostadsbidrag. Se exempel på sidan 15.

Om du och din make eller maka båda är pensionerade ska ni tillsammans ansöka om bostadsbidrag. Då får ni båda bostadsbidrag, hälften var.

Ibland kan man välja om man vill ha allmänt bostadsbidrag eller bostadsbidrag för pensionärer. Det kan du göra till exempel om du har ett barn under 18 år som bor hos dig.

Vårdbidrag för pensionärer

Om du har nedsatt funktionsförmåga på grund av en sjukdom, en skada eller ett handikapp kan du få vårdbidrag från FPA. Vårdbidraget kan också ersätta kostnader som du har på grund av sjukdomen eller handikappet.

Du kan få vårdbidrag när din förmåga att ta hand om dig själv har varit sämre än tidigare i ett års tid. Det betyder att du behöver vård eller hjälp med din vardag eller att du har särskilda kostnader på grund av din sjukdom.

Du kan inte få vårdbidrag om du får sjukpension på deltid, deltidspension eller arbetslöshetspension. Då kan du i stället ansöka om handikappbidrag från FPA.

Olika människor får olika stort vårdbidrag. Hur mycket du får beror på hur allvarlig din sjukdom, skada eller ditt handikapp är. De här summorna gäller:

- grundbelopp ungefär 60 e/månad
- förhöjt vårdbidrag ungefär 154 e/månad
- vårdbidragets högsta belopp ungefär 325 e/månad.

FPA utbetalar veteran tillägg ca 100 e/mån åt veteraner som har extra fronttillägg och förhöjt eller högsta vårdbidrag. Du kan få vårdbidrag antingen för en viss tid eller tills vidare. Vårdbidraget är skattefritt.

Fronttillägg och extra fronttillägg

FPA betalar fronttillägg till män och kvinnor som tidigare har fått

- frontmannatecken
- fronttjänsttecken
- fronttecken eller
- veterantecken.

Man kan inte längre få de här tecknen.

Man kan också få fronttillägg om man har ett intyg på att man deltog i minröjningen åren 1945–1952. Fronttillägget är ungefär 49 euro per månad och det är skattefritt. Inkomster eller förmögenhet påverkar inte fronttillägget.

Extra fronttillägg

Om du får både fronttillägg och folkpension får du också ett extra fronttillägg av FPA. Det extra fronttillägget är högst cirka 240 euro i månaden.

Familjepensioner

När en nära anhörig dör påverkar det familjens liv och inkomster. De efterlevande får ekonomisk hjälp genom familjepensioner. Du får familjepension om din make eller maka har dött. Barn som har förlorat en förälder får barnpension.

FPA betalar familjepension till änklings och änkor under 65 år och till barn under 18 år som förlorat en förälder eller vårdnadshavare. Barn som studerar kan få familjepension till 21 års ålder.

Förutom FPA:s familjepension kan du få familjepension från din avlidna makes eller makas arbetspensionsanstalt. Du får mer information av arbetspensionsanstalten eller Pensionsskyddscentralen. Lantbrukare och företagare har egna pensionsförsäkringar.

Om din partner har dött i en trafikolycka eller en annan olycka kan du och barnen också få familjepension från olycksfallsförsäkringen eller trafikförsäkringen. Det är försäkringsbolagen

som sköter de här försäkringarna. Du får mer information av ditt försäkringsbolag.

Om den avlidna har arbetat kan de efterlevande få en engångsersättning från arbetsgivarens grupplivförsäkring. Den avlidnas arbetsplats kan ge mer information.

Om du får familjepension från en arbetspensionsanstalt eller någon annan ersättning kan det inverka på hur stor familjepension och hur stort bostadsbidrag du får från FPA. Du betalar skatt på familjepensioner.

Till änkan eller änklingen

Efterlevandepensionen består av begynnelsepension och eventuell fortsättningspension. Om du har små inkomster kan du också ansöka om bostadsbidrag. Om du får annan pension från FPA kan det påverka hur mycket efterlevandepension du får.

För att kunna få efterlevandepension måste du ha varit gift med din avlidna partner. Du får inte efterlevandepension om din sambo avlider. Men era barn kan få barnpension.

Om ni inte har gemensamma barn kan du få efterlevandepension endast i följande fall:

- Du hade fyllt 50 år innan din partner dog.
- Ni gifte er innan du fyllde 50 år och innan din partner fyllde 65.
- Ni hann vara gifta i minst 5 år.

De första 6 månaderna efter att din partner har dött får du begynnelsepension av FPA. Begynnelsepensionen är cirka 325 euro i månaden. Efter begynnelsepensionen kan du få fortsättningspension. Fortsättningspensionen består av ett grundbelopp och ett kompletterande belopp. Grundbeloppet är ungefär 100 euro i månaden.

Det får du bara om du försörjer ett barn under 18 år. Nästan alla dina inkomster inverkar på om du kan få det kompletterande beloppet och hur stort det blir för dig. Som mest kan du få strax under 530 euro i månaden.

Om du gifter om dig innan du har fyllt 50 år får du inte längre efterlevandepension. I stället kan du få en engångssumma som är lika stor som 3 års efterlevandepension. För att få den måste du ha fått efterlevandepension i minst ett år innan du gifter om dig.

Barnpension till barnet

Om mamman eller pappan dör betalar FPA barnpension till barnet tills det fyller 18 år. Om barnet studerar kan barnet få pension till 21 års ålder. Också arbetspensionsanstalterna betalar ut barnpension.

Grundbeloppet för FPA:s barnpension är ungefär 60 euro i månaden (2013). Om båda föräldrarna avlider får barnet 2 gånger grundbeloppet.

Barnet kan dessutom få ett kompletteringsbelopp. Hur stort det är beror på de övriga familjepensionerna, men det är högst 90 euro i månaden.

Ansökan och utbetalning

Du kan använda samma blankett när du ansöker om både FPA:s pensioner och arbetspension. Du kan förstås också ansöka om bara den ena pensionen.

Du kan lämna din ansökan till FPA eller till vilket pensionsbolag som helst.

FPA bestämmer om din folkpension först sedan när det är klart hur mycket arbetspension du får. Andra pensionsbolag meddelar FPA om sina pensionsbeslut. Efter det kan FPA besluta om din folkpension.

Du kan ansöka om ålderspension och bostadsbidrag på webben

 www.fpa.fi/etjanst

Du kan också skriva ut ansökningsblanketter på FPA:s webbplats www.fpa.fi/blanketter. Du får dem också på FPA-byrån.

Du kan söka garantipension genom att ringa FPA:s servicenummer.

Om din avlidna partner har bott eller arbetat utomlands kan det inverka på familjepensionen. Om du arbetat utomlands kan du få pension från det land du arbetat i. De efterlevande kan få familjepension från länder där den avlidna arbetat. Du kan ansöka om familjepension från utlandet med samma blankett som du använder för att ansöka om finländska pensioner.

Lämna in blanketterna till FPA-byrån.

- Ta reda på vilka bilagor du ska bifoga till ansökan. För olika pensioner behövs olika bilagor.
- Kontrollera om det behövs ett läkarintyg och hurdant läkarintyg det ska vara.

 Du får mer information på FPA:s servicenummer måndag–fredag klockan 8–18.

Pensionsfrågor
020 692 222

Familjepensioner
020 692 228

Beskattningsbar inkomst

Du betalar skatt på folkpension och arbetspension. När du fått veta hur mycket du får i pension ska du meddela det till skatteverket. De räknar ut din skatteprocent, alltså hur mycket skatt du ska betala. Skatteverket skickar din skatteprocent till FPA och arbetspensionsanstalten. Då vet de hur mycket skatt de ska dra av.

FPA:s andra stöd till pensionärer är skattefria. Du betalar alltså ingen skatt på vårdbidrag, bostadsbidrag, barnförhöjning eller fronttillägg.

Utbetalning

När FPA har behandlat din ansökan får du ett beslut per post. I beslutet står hur mycket pension eller understöd du får och varför du får just så mycket. Du får ett beslut också om FPA inte beviljar dig någon pension.

FPA betalar in pensioner och stöd på ditt konto varje månad enligt den första bokstaven i ditt efternamn:

- A–K den 4 varje månad
- L–R den 14 varje månad
- S–Ö den 22 varje månad.

Garantipensionen betalar FPA den 22 varje månad. Bostadsbidraget betalar FPA in på bankkontot den 4 varje månad. Om bankerna är stängda på betalningsdagen betalas understöden en bankdag tidigare.

Meddela om förändringar

Om du får något bidrag av FPA ska du komma ihåg att genast meddela FPA om din livssituation förändras. Det kan till exempel gälla förändringar i ditt boende, din familjesituation eller dina inkomster.

Ansökan om ändring

Om du tror att FPA:s beslut är fel kan du söka ändring. Skicka din ändringsansökan till FPA. Om FPA inte kan korrigera beslutet skickas ditt besvär vidare till en besvärsnämnd. Du får anvisningar för hur du söker ändring tillsammans med beslutet.

Exempel på pensionärs inkomster år 2013

Exempel på hurdana inkomster en ensamstående pensionär i huvudstadsregionen kan ha, och hur mycket skatt pensionären betalar. I exemplen har alla pensionärer en hyra på 600 euro i månaden. Den enda inkomsten är pensionen. Penningssummorna har avrundats, så de är inte exakta.

Arbets- pension e/mån	Folkpension e/mån	Garanti- pension	Skatt e/mån	Bostads- bidrag e/mån	*Netto- inkomst
0	0	739	-5	460	1 194
0	630	109	-5	460	1 194
148	584	6,69	-5	460	1 194
200	558	0	-5	454	1 207
300	508	0	-6	437	1 239
600	358	0	-33	386	1 311
800	258	0	-75	352	1 335
1500	0	0	-261	202	1 441

*Nettoinkomst betyder den summa pengar som pensionären har kvar att använda efter att skatten har dragits av. Med nettoinkomsten ska pensionären betala sin hyra, mat och allt annat som behövs.

FPA till din tjänst

På webben

hittar du information om FPA:s stöd.

På e-tjänsten kan du

- ansöka om stöd
  - skicka bilagor
  - följa med din ansökan och
  - meddela om förändringar.
- Logga in med dina nätbankskoder.

 www.fpa.fi/etjanst

Per telefon måndag–fredag 8–18

 Pensionsärenden
020 692 222
Efterlevandepensioner
020 692 228
Vårdbidrag och andra
handikappförmåner
020 692 231
Sjuk
020 692 224
Rehabilitering
020 692 225
Flyttning till/från Finland
020 692 227

På FPA-byrån

 **FPA-byråerna betjänar
i alla ärenden
som gäller FPA-stöd.**

Du hittar kontaktuppgifter
till FPA-byråerna
i de lokala telefonkatalogerna och på

 www.fpa.fi/kontaktaoss

Boka tid

Du kan boka tid till FPA-byrån
eller boka en telefontid.
På bokad tid kan du i lugn och ro
reda ut ditt ärende,
om har en svår livssituation
eller krångliga frågor att reda ut.

Boka tid på servicenumret eller

 www.fpa.fi/tidsbokning

Tolktjänster

Om du behöver tolktjänster,
kontakta FPA eller läs mer på

 www.fpa.fi/tolk

FPA:s personal har tystnadsplikt.
De får inte tala om sina kunder
med någon utomstående person.

Meddela om förändringar

Om du får något stöd av FPA
ska du komma ihåg att genast
meddela om din
livssituation förändras.
Det kan till exempel gälla
förändringar i ditt boende,
din familjesituation
eller dina inkomster.

Återkrav

Om du fått för mycket stöd
på grund av felaktiga uppgifter,
kräver FPA pengarna tillbaka.

 www.fpa.fi/aterkrav

Ändringsansökan

Om du har frågor om ditt beslut,
kontakta FPA.
Med beslutet får du också
anvisningar för hur
du kan söka ändring i beslutet.

Besvärsnämnden för social trygghet

Broholmmsgatan 12 A
PB 300, 00531 Helsingfors
Telefon 0295 16001 (växel)
Kundbetjäning 0295 163 800
www.somla.fi

Ring, om du har frågor om FPA:s stöd eller ditt beslut måndag–fredag klockan 8–18

Arbetslös _____ 020 692 230
Barnfamiljer _____ 020 692 226
Bostadsbidrag _____ 020 692 221
Flytta till eller
från Finland _____ 020 692 227
FPA-kortet och
EU-sjukvårdskortet _____ 020 692 223

Handikappförmåner _____ 020 692 231
Pensionsärenden _____ 020 692 222
Efterlevande _____ 020 692 228
Rehabilitering _____ 020 692 225
Sjuk _____ 020 692 224
Värnpliktig _____ 020 692 220

FPA:s broschyrer

Broschyrerna finns tryckta och på webben www.fpa.fi/andrasprak
suomeksi | på svenska | in English | Davvisámegiella
eesti keel | Русский

Hem och familj

Stöd till barnfamiljer och stöd för boende

Hälsa och rehabilitering

Ersättningar och dagpenningar
vid sjukdom, rehabilitering och handikapp

Studier

Stöd för studerande och värnpliktiga

Arbetslöshet

Stöd för arbetslösa

Pension

Pensionstrygghet, bostadsbidrag och vårdbidrag

Flytta till Finland eller utomlands

Vad som händer med din sociala trygghet
när du flyttar till eller från Finland

Du får broschyrer från FPA:s serviceställen

